

2018-160

Archeologienota Ronse Broeke 91

Programma van maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

19-12-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag te Ronse Broeke 91, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, gelegen in Ronse met een totale oppervlakte van ca. 5850m², bevindt zich ter hoogte van de Broeke 91. Het plangebied bevindt zich in het noorden van de stadskern van Ronse. Het plangebied grenst aan de noordelijke zijde aan de Broeke. Aan de oostelijke en westelijke zijde bevinden zich woningen langsheen de Broeke. De zuidelijke grens wordt gevormd door een groot akkerland. Verder naar het oosten bevindt zich de Stefaan Modest Glorieuxlaan, in het zuiden de Libbrechtstraat en in het westen de Kruisstraat. Het terrein wordt ingenomen door bebouwing (loodsen en bijgebouwen) met verhardingen en een groenzone. De bebouwde zone bevindt zich in het oostelijke deel van het plangebied en heeft een oppervlakte van ca. 1750m². De gebouwen zijn voorzien van sleuffunderingen ter hoogte van de dragende en interne muren. Er zijn geen kelders aanwezig en de vloeren bestaan uit baksteentegels gefundeerd op een zavellaagje. Het westelijke en zuidelijke deel is ingenomen als tuinzone, met een oppervlakte van ca. 4000m². In het noordwesten zijn enkele bomen aanwezig, net als aan de zuidelijke rand van het terrein. Kadastraal gezien kan het terrein teruggevonden worden op: Ronse, afdeling 1, sectie B, perceel nr. 45V2, 45W2, 45S, 45^E3 en 45V.

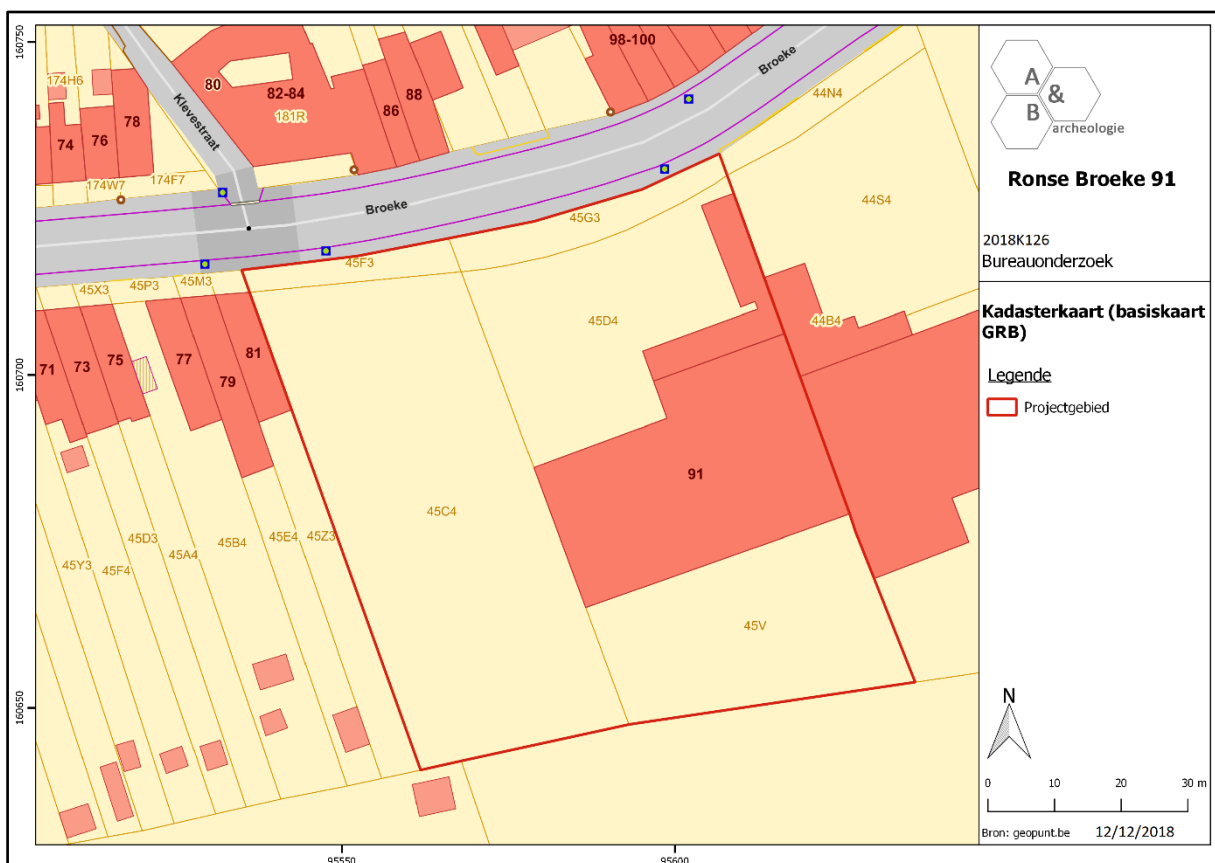
Binnen de grenzen van het plangebied worden twee bodemtypes aangegeven. Het grootste deel wordt ingekleurd als bebouwde zone of type OB. Bij een dergelijk type zijn geen bodemkundige gegevens gekend. De zuidoostelijke rand wordt gekarteerd als een Ldc-bodem. In dit geval is sprake van een matig natte zandleembodem met een sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B-horizont. Naar het noorden toe komt een Lca-bodem voor. In dit geval is sprake van een matig droge zandleembodem met een textuur B-horizont. Naar het noordoosten toe worden de bodems natter.

De geplande werken omvatten twee luiken. Het eerste luik betreft het voorbereidend werk om het terrein bouwrijp te maken. Hierbij worden de bestaande gebouwen en verhardingen gesloopt en de aanwezige bomen geroid. Het tweede luik bestaat uit de bouw van 3 vrijstaande urban villa's met appartementen, een half ondergrondse parking en vijf grondgebonden woningen. Voor de half ondergrondse parking zal een deel opgehoogd, maar ook een deel ingegraven worden. Onderstaande snedeplannen tonen aan dat de onderkant van de vloerplaat van de parking op een diepte van -337cm zal liggen ten opzichte van de nulpas. De werkelijke uitgravingsdiepte ten opzichte van het huidige maaiveldniveau zal tussen ca. 1,8m en 3m liggen. De L-vormige half ondergrondse parking zal plaats bieden aan 53 auto's en heeft een totale footprint van ca. 1799m². De inrit bevindt zich bijna centraal in het plangebied. Rondom de appartementsblokken zullen groenzones aangelegd worden. Centraal worden paden voorzien die de blokken onderling verbinden op het gelijkvloers niveau. Naast de vijf wooneenheden wordt een fietsenberging van ca. 43m² voorzien. De geplande

werken concentreren zich over het volledige plangebied en zullen bijgevolg een nefaste impact hebben op het bodemarchief.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Wel werd duidelijk dat het terrein een matig archeologisch potentieel kent. Daarom is voor het volledige projectgebied (ca. 5850m²) dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Er wordt geadviseerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (boringen, geofysisch, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Het proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in een uitgesteld traject. In eerste instantie dient de huidige bebouwing bovengronds gesloopt te worden en dienen de bomen geroid te worden. De stronken dienen te blijven zitten tot na het archeologisch vooronderzoek.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt.be).

2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Ronse, Broeke 91

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 95535 en Y: 160640; X: 95636 en Y: 160733

Kadastergegevens: Ronse, afdeling 1, sectie B, perceel nr. 45V2, 45W2, 45S, 45^F3 en 45V

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 5850m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. De onderzoeksmethode wordt hiernavolgend verder gedetailleerd besproken.

Gezien de huidige bewoning en begroeiing dient het onderzoek te gebeuren in een uitgesteld traject. In eerste instantie dienen enkele bomen gerooid te worden. Hierbij is het belangrijk dat de stronken blijven zitten. De bebouwing kan en mag enkel bovengronds afgebroken worden om geen archeologisch erfgoed te verstoren.

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor een proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap? Kunnen de resultaten gekoppeld worden aan eerder archeologisch onderzoek?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder onderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken.

Gezien de huidige bewoning en begroeiing dient het onderzoek te gebeuren in een uitgesteld traject. In eerste instantie dienen enkele bomen geroid te worden. Hierbij is het belangrijk dat de stronken blijven zitten. De bebouwing mag enkel bovengronds gesloopt worden. De ondergrondse sloop kan pas gebeuren na afronding van het archeologisch onderzoek. Na deze voorbereidende werken kan het archeologisch vooronderzoek van start gaan.

De afbakening van het plangebied is te vinden op figuur 1. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

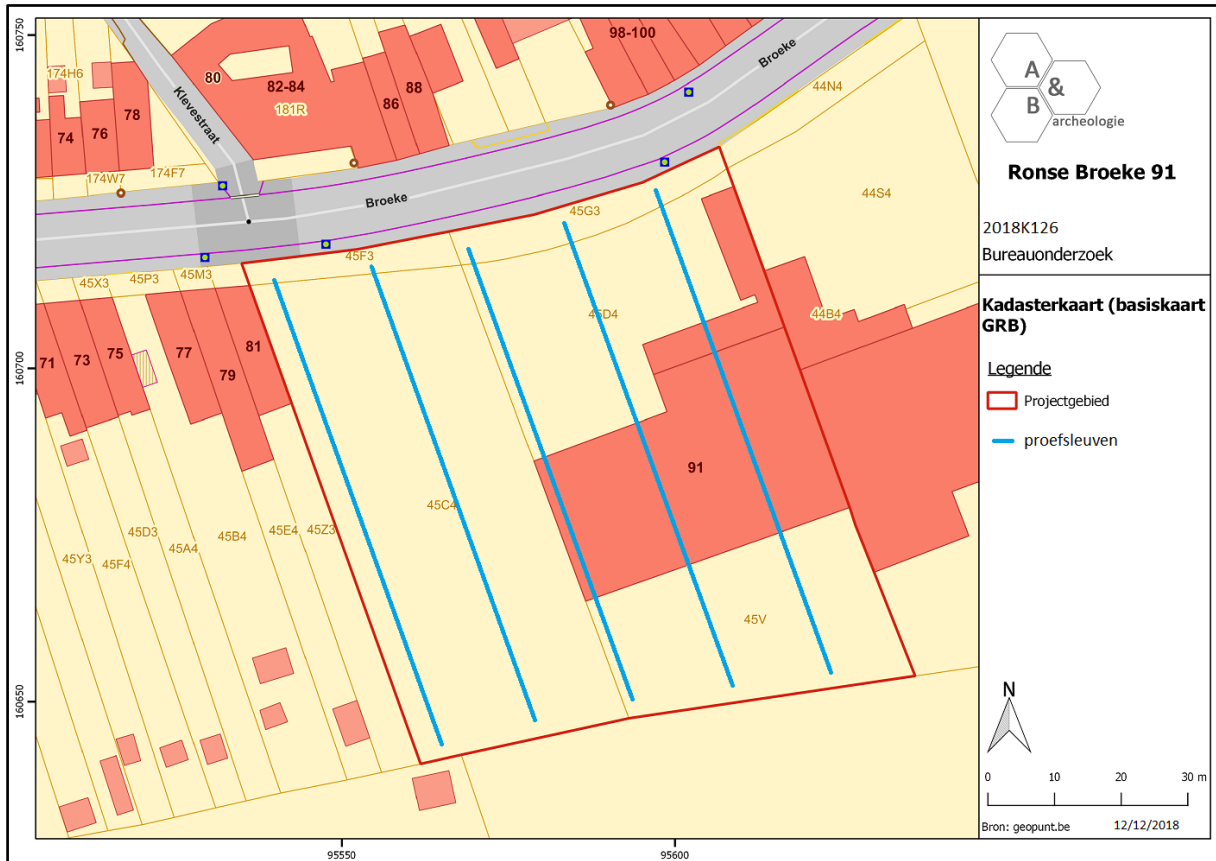
- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. In dit geval zullen 5 NW-ZO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Het totale terrein is 5850m² groot en wordt volledig geselecteerd voor verder onderzoek. Hiervan dient 10% oftewel 585m² onderzocht te worden door middel van proefsleuven. Aanvullend hierbij moet nog voor 2,5% oftewel 146m² aan kijkvensters, dwars- of volgsleuven aangelegd te worden. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 731m² onderzocht. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Projectie van de sleuven op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op zandleemgronden.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.